

Hof van Cassatie van België

Arrest

Nr. C.06.0427.F

A. M.,

Mr. Cécile Draps, advocaat bij het Hof van Cassatie,

tegen

PROCUREUR-GENERAAL BIJ HET HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL.

I. RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

Het cassatieberoep is gericht tegen het arrest, op 18 mei 2006 gewezen door het Hof van Beroep te Brussel.

Raadsheer Daniel Plas heeft verslag uitgebracht.

Advocaat-generaal Thierry Werquin heeft geconcludeerd.

II. CASSATIEMIDDEL

De eiser voert in zijn verzoekschrift een middel aan.

Geschonden wettelijke bepalingen

- *artikel 1, §2, (i), van het Verdrag van New York van 28 september 1954 betreffende het statuut van staatlozen, goedgekeurd bij de wet van 12 mei 1960;*
- *de artikelen 1349 en 1353 van het Burgerlijk Wetboek;*
- *artikel 1138, 2°, van het Gerechtelijk Wetboek;*
- *algemeen beginsel van de eerbiediging van het recht van verdediging.*

Aangevochten beslissingen

Het arrest beslist dat het hoger beroep van de eiser niet gegrond is op grond van alle redenen die hier integraal weergegeven worden en inzonderheid om de volgende redenen:

“Het uitzonderingsbeding dat de eerste rechter bedoelt, komt voor in artikel 1, §2, (i), van het Verdrag van New York en zegt dat dit verdrag niet van toepassing is ‘op personen die thans bescherming of bijstand genieten van andere organen of instellingen van de Verenigde Naties dan de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Vluchtelingen, zolang zij de bescherming of bijstand genieten’.

Het Verdrag van Genève bevat een soortgelijk uitzonderingsbeding met betrekking tot de vluchtelingen.

De ‘bijstand of bescherming’ waarvan sprake in die bepaling beoogt inzonderheid, zoals de eerste rechter terecht opmerkt, de bijstand of bescherming die het U.N.R.W.A. aan de Palestijnse vluchtelingen biedt (...). Het U.N.R.W.A. is een hulporganisatie van de algemene vergadering van de Verenigde Naties, die is opgericht bij de resolutie nr. 302 (IV) van de algemene vergadering van 8 december 1949, en die vanaf 1950 hulp en bijstand biedt aan de Palestijnen die in 1948 tot ballingschap werden gedwongen; als Palestijns vluchteling die aanspraak kan maken op de bijstand van het U.N.R.W.A. wordt beschouwd elke persoon die gedurende tenminste twee jaar voor het conflict van 1948 zijn gewone verblijfplaats in Palestina heeft gehad en die door dat conflict zijn thuis en zijn bestaansmiddelen heeft verloren en onderdak heeft gevonden in een van de landen waar het U.N.R.W.A. hulp verleent; die landen zijn: Syrië, Libanon, Jordanië en, sedert 1967, de bezette gebieden van Cisjordanië en Gaza (...). Er wordt niet betwist dat het voordeel van bescherming en bijstand van het U.N.R.W.A. ook geldt voor de afstammelingen van de aldus omschreven Palestijnse vluchtelingen; op dit ogenblik genieten meer dan vier miljoen Palestijnse vluchtelingen in de voornoemde gebieden de steun van het U.N.R.W.A.

De Palestijnse vluchtelingen die bescherming of bijstand genieten van het U.N.R.W.A. kunnen dus niet als vluchteling worden erkend met toepassing van het Verdrag van Genève en evenmin als staatloze met toepassing van het Verdrag van New York, zolang zij bescherming of bijstand van het U.N.R.W.A. genieten.

(De eiser) betoogt dat het voormelde uitzonderingsbeding alleen van toepassing is als hij daadwerkelijk verblijft in een van de vijf gebieden waar het U.N.R.W.A. zijn mandaat uitoefent (Libanon, Jordanië, Syrië, Cisjordanië en de Gazastrook), maar niet als hij, zoals heden het geval is, buiten die gebieden leeft en dus geen bescherming noch bijstand van het U.N.R.W.A. geniet, ook al werd hij door het U.N.R.W.A. geregistreerd.

Die redenering kan niet worden gevolgd aangezien het verblijf (van de eiser) in België slechts tijdelijk is en beperkt tot de duur van zijn studies en geen einde maakt aan het recht van de (eiser) om de bijstand van het U.N.R.W.A. te genieten bij het einde van zijn studies en zijn terugkeer naar Libanon; het lijkt bovendien en ten overvloede niet uitgesloten dat de studie die de (eiser) thans in België volgt door het U.N.R.W.A. financieel wordt ondersteund in het kader van zijn bijstand bij de opvoeding.

Volgens de (eiser) zouden alle Palestijnse vluchtelingen die thans de bijstand van het U.N.R.W.A. genieten het statuut van staatloze (of van vluchteling) kunnen krijgen, op voorwaarde dat zij tijdelijk in een land verblijven waar het U.N.R.W.A. zijn mandaat niet uitoefent, hetgeen op termijn tot het verderfelijke gevolg zou leiden dat talrijke landen de toegang, zelfs voorlopig (in het kader van een studieprogramma, een medisch of humanitair hulpprogramma...) tot hun grondgebied aan Palestijnse vluchtelingen zouden weigeren.

De (eiser) betoogt verder dat het helemaal niet zeker is dat hij na zijn studies in België naar Libanon kan terugkeren, rekening houdend met het beleid dat de opeenvolgende Libanese regeringen na 1992 hebben gevoerd en dat ertoe strekt de leefomstandigheden van de 400.000 Palestijnse vluchtelingen op het Libanese grondgebied onmogelijk te maken, hen ertoe aan te zetten het land te verlaten en het verlenen van een retourvisum alsmäär moeilijker te maken. Die onderstelling is op heden geen werkelijkheid geworden aangezien de (eiser) een identiteitskaart van Palestijns vluchteling in Libanon bezit, evenals een paspoort dat is afgeleverd door de Libanese overheid en een inschrijving in het register van het U.N.R.W.A. in Libanon.

De (eiser) voert in zijn verzoekschrift van hoger beroep uitvoerig de discriminatie aan waaronder de Palestijnse vluchtelingen in Libanon te lijden hebben en die hun met name de toegang ontzegt tot een aantal beroepen zoals dat van geneesheer; hoewel die discriminatie blijkbaar vaststaat gelet onder meer op de verslagen van verschillende internationale organisaties die de (eiser) neerlegt, en hoogst betreurenswaardig is, kan dat probleem niet worden opgelost door de erkenning, in België, van het statuut van staatloze in een geval dat uitdrukkelijk is uitgesloten door de Staten die het Verdrag van New York hebben ondertekend, terwijl dat verdrag op dat punt helemaal niet is gewijzigd.

Hoewel het tenslotte blijkt vast te staan dat de (eiser) noch de Libanese, noch de Israëlische, noch de Palestijnse nationaliteit bezit omdat de internationale gemeenschap de Palestijnse Staat niet erkent, doet die overweging evenwel hier niet ter zake; de (eiser) kan geen aanspraak maken op het statuut van staatloze omdat hij onder toepassing valt

van het uitsluitingsbeding van artikel 1, §2, (i), van het Verdrag van New York, en niet omdat hij niet voldoet aan de omschrijving van artikel 1, §1, van het verdrag”.

Grievens

Naar luid van artikel 1, §2, (i), van het Verdrag van New York van 28 september 1954 betreffende het statuut van staatlozen, goedgekeurd bij de wet van 12 mei 1960, ” is dat verdrag niet van toepassing op personen die thans bescherming of bijstand genieten van andere organen of instellingen van de Verenigde Naties dan van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Vluchtelingen, zolang zij die bescherming of bijstand genieten”.

Het U.N.R.W.A. (United Nations Relief and Works Agency – Organisatie van de Verenigde Naties voor Hulpverlening aan Palestijnse vluchtelingen in het Midden-Oosten) is een orgaan van de Verenigde Naties, dat is opgericht bij de resolutie nr. 302 (IV) van de algemene vergadering van 8 december 1949, en dat hulp en bijstand wil bieden aan de Palestijnen en hun afstammelingen die in 1948 tot de ballingschap werden gedwongen.

De eiser betoogde in zijn verzoekschrift en in zijn conclusie van hoger beroep na het advies van het openbaar ministerie, dat hij thans geen enkele hulp noch bescherming van het U.N.R.W.A. meer genoot en bijgevolg niet meer onder toepassing viel van het uitzonderingsbeding van artikel 1, §2, (i), van het voormeld verdrag.

Eerste onderdeel

Het uitzonderingsbeding van artikel 1, §2, (i), van het verdrag van New York geldt voor personen die “thans” bescherming of bijstand genieten van een instelling van de Verenigde Naties en “zolang zij die bescherming of bijstand genieten”.

Aangezien de eiser Libanon heeft verlaten en niet meer verblijft op een grondgebied waar die instelling van de Verenigde Naties haar mandaat uitoefent, geniet hij “thans” geen enkele bescherming noch bijstand meer van die instelling. Hij kan dus op grond van het Verdrag van New York aanspraak maken op het statuut van staatloze.

Het arrest oordeelt te dezen dat het uitzonderingsbeding van artikel 1, §2, (i), van het Verdrag van New York op de eiser van toepassing blijft, aangezien zijn verblijf in België “slechts tijdelijk is en beperkt tot de duur van zijn studies en geen einde maakt aan het recht van de (eiser) om de bijstand van het U.N.R.W.A. te genieten bij het einde van zijn studies en zijn terugkeer naar Libanon”.

Aldus stelt het arrest niet wettig vast dat de eiser thans bescherming of bijstand van het U.N.R.W.A. geniet en schendt het bijgevolg artikel 1, §2, (i), van het in het middel bedoeld verdrag.

Tweede onderdeel

Indien de overweging “het lijkt bovendien en ten overvloede niet uitgesloten dat de studies die de (eiser) thans in België volgt door het U.N.R.W.A. financieel wordt

ondersteund in het kader van zijn bijstand” in die zin moet worden gelezen dat zij de grondslag vormt van de beslissing dat de eiser thans bijstand van het U.N.R.W.A. geniet en bijgevolg onder toepassing van het voormelde uitzonderingsbeding blijft vallen, dan leidt het arrest, dat die overweging afleidt uit een feit dat volgens het arrest “niet is uitgesloten” en dus onzeker is, het opgespoorde feit aldus af uit een onzeker feit en miskent het bijgevolg de regel dat het bewijs door vermoedens alleen op vaststaande feiten mag steunen (schending van de artikelen 1349 en 1353 van het Burgerlijk Wetboek).

Aangezien uit geen enkel stuk waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat het middel dat is afgeleid uit het feit dat de eiser misschien financiële bijstand van het U.N.R.W.A. heeft ontvangen, aan het hof van beroep is voorgelegd, miskent het arrest, dat steunt op dat middel dat ambtshalve is opgeworpen zonder dat de heropening van het debat is bevolen om de eiser de mogelijkheid te bieden daarover uitleg te geven, bovendien het beschikkingsbeginsel dat is vastgelegd in artikel 1138, 2°, van het Gerechtelijk Wetboek en zijn recht van verdediging (miskenning van het algemeen beginsel van het recht van verdediging).

III. BESLISSING VAN HET HOF

Over het middel van niet-ontvankelijkheid dat het openbaar ministerie, overeenkomstig artikel 1097 van het Gerechtelijk Wetboek, ambtshalve tegen het cassatieberoep heeft opgeworpen in zoverre dit tegen de procureur-generaal bij het Hof van Beroep te Brussel is gericht:

De procureur-generaal bij het Hof van Beroep te Brussel heeft enkel een advies gegeven in de zaak waarin hij geen partij was.

Het middel van niet-ontvankelijkheid is gegrond.

Over het middel:

Eerste onderdeel:

Krachtens artikel 1, §2, (i), van het Verdrag van New York van 28 september 1954 betreffende de status van staatlozen, is dat verdrag niet van toepassing op personen die thans bescherming of bijstand genieten van andere organen of instellingen van de Verenigde Naties dan van de Hoge Commissaris van de

Verenigde Naties voor de Vluchtelingen, zolang zij de bescherming of bijstand genieten.

De Organisatie van de Verenigde Naties voor Hulpverlening aan Palestijnse vluchtelingen in het Midden-Oosten (U.N.R.W.A.) is een orgaan van de Verenigde Naties, dat is opgericht bij de resolutie nr. 302 (IV) van de algemene vergadering van 8 december 1949. Die organisatie biedt bescherming of bijstand aan de Palestijnse vluchtelingen die in een van de gebieden van het Midden-Oosten verblijven waar zij haar opdracht vervult.

Zodra de Palestijnse vluchteling een van de grondgebieden, waartoe Libanon behoort, verlaat en, zij het tijdelijk, in een land verblijft waar de voornoemde organisatie haar opdracht niet vervult, geniet hij niet langer bescherming noch bijstand van die organisatie.

Het arrest, dat heeft vastgesteld dat de eiser Libanon heeft verlaten en in België verblijft en vervolgens, met toepassing van voornoemd artikel 1, §2, (i), weigert aan de eiser het statuut van staatloze toe te kennen, op grond dat zijn “verblijf (...) in België slechts tijdelijk is en beperkt tot de duur van zijn studies en geen einde maakt aan het recht van (de eiser) om de bijstand van het U.N.R.W.A. te genieten bij het einde van zijn studies en zijn terugkeer naar Libanon”, schendt die bepaling.

Het onderdeel is gegrond.

Dictum

Het Hof,

Vernietigt het bestreden arrest.

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van het vernietigde arrest.

Veroordeelt de eiser in de kosten van de betekening van zijn verzoekschrift en houdt de overige kosten aan en laat de beslissing daaromtrent aan de feitenrechter over.

Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Luik.

Aldus geoordeeld door het Hof van Cassatie, eerste kamer, te Brussel, door voorzitter Christian Storck, de raadsheren Didier Batselé, Daniel Plas, Christine Matray en Alain Simon, en in openbare terechtzitting van 22 januari 2009 uitgesproken door voorzitter Christian Storck, in aanwezigheid van advocaat-generaal Thierry Werquin, met bijstand van griffier Marie-Jeanne Massart.

Vertaling opgemaakt onder toezicht van raadsheer Paul Maffei en overgeschreven met assistentie van griffier Philippe Van Geem.

De griffier,

De raadsheer,